

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ AÇMA DAVRANIŞLARININ KİMLİK GELİŞİM DÜZEYLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

*Filiz GÜLTEKİN**

ÖZET

Bu çalışmada, lise öğrencilerinin kendini açma davranışları, cinsiyet ve kimlik gelişim düzeyleri açısından incelenmiştir. 205 lise öğrencisine 'Kendini Açma Envanteri' ve 'Benlik Kimliği Objektif Ölçüm Skalası' uygulanmıştır. Sonuçlar kız lise öğrencilerinin kendilerini, anneye, aynı cins yakın arkadaşına, psikolojik danışma uzmanına ve aile konusunda erkek öğrencilerden daha fazla açtıklarını göstermektedir. Başarılı kimlik statüsündeki öğrenciler karşı cins yakın arkadaşına ve psikolojik danışma uzmanına diğer öğrencilerden, düşünceler ve görüşler, okul, aile ve cinsellik konularında ise kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden daha fazla kendilerini açmaktadırlar.

***Anahtar Kelimeler:** Kendini Açma, Kimlik Gelişimi.*

SUMMARY

In this study, self disclosure attitudes of the high school students were examined according to their sex and identity development levels. 'Self

* Bu çalışma Doç. Dr. Ersin Altıntaş danışmanlığında hazırlanan 'Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Kimlik Gelişim Düzeyleri Açısından İncelenmesi' konulu Yüksek Lisans tezinin bir bölümüdür.

** *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Araştırma Görevlisi*

Disclosure Inventory' and 'Extended Objective Measure of Ego Identity Status' were used for 205 high school students. According to the results, the girls show the self disclosure attitudes to their mothers, close girl friends, counselling psychologist more than boys. When it was examined according to identity development, the students who are in the statutes of identity achivement show the self disclosure attitudes to close friends in the opposite sex and counselling psychologist more than the other students, moreover these students in the statutes of identity achivement show the self disclosure attitudes about their opinions, school, family and sexuality to their close friends in the opposite sex and counselling psychologist more than the studentswho are in the statutes of identity diffusion.

Key Words: *Self Disclosure, Identity Development.*

Her insanın kendine özgü bir dünyası vardır. Birey kendi koşulları içinde kendine bir dünya oluşturur ve bu dünyanın içinden diğer insanlara uzanarak onlarla iletişim kurar. İnsanlar ancak ilişkiler içinde varolabilen bir varlık olduğu için, düşünebilme, düşündüğünü karşısındakine anlatabilme yeteneği, toplumsal yaşamın temelini oluşturur (Cüceloğlu,1994).

Kişiler arası ilişkilerin kurulması ve devam ettirilebilmesi, çeşitli iletişim becerilerinin kullanılmasına bağlıdır. Bu iletişim becerilerinden biri olan kendini açma, kişilerin daha doyurucu ilişkiler kurabilmelerini sağlar. Derlega ve Chaiken, kendini açmayı, bir insanın kendisini başka insana bildirmesi süreci olarak tanımlar (Akt. Çakır 1994). Uygun kendini açma ile ilgili olarak Luft (1969) şu özellikler üzerinde durmaktadır (Akt. Selçuk, 1992): Sürüp giden ilişkinin bir fonksiyonu olması, karşılıklı olması, o anda olanlarla uygun olarak yapılması, kişiler arasında ve bireylerin kendi içlerinde o anda olan şeylerle ilgili olması, küçük ilerlemelerle artış göstermesi.

Akıl sağlığı ve içsel ilişkiler alanındaki çalışmalar; samimi bir şekilde kendini açmanın değerini vurgulamaktadır (Noller ve Bağ, 1985). Bir insan herhangi bir problemini ifade etmedikçe, problemin çözümüne yönelik herhangi bir şey yapmak mümkün değildir. İşinden ya da ücretinden memnun olmayan bir işçi bu durumunu patronuna söylemedikçe çözüme ulaşamayacak ve durum kişiyi rahatsız etmeye devam edecektir. Bizler her gün pek çok duygumuzu, düşüncemizi, fikirlerimizi vb. pek çok insanla paylaşıyoruz. Bu paylaşımlarda yaşa, cinsiyete veya içinde bulunulan kültüre göre kendini açma davranışı, açılan kişiler ya da açılma konuları farklılaşabilmektedir.

Yaş artışıyla birlikte her iki cinsiyette de aynı cins yakın arkadaşına ve ebeveynlere açılma miktarında artış olur (Jourard, 1961; akt. Kökdemir, 1995). Ait olduğu kültüre göre de kendini açma davranışı farklılaşır. Pek çok

kültürde baba otoritenin simgesidir ve anneyle daha fazla iletişim kurulur (Garcia ve Geisler, 1988; akt. Aşık,1992). Bazı kültürlerde karşı cins yakın arkadaşlık teşvik edilirken, bazı kültürlerde bu onaylanmaktadır. Yine pek çok kültürde erkeklerden ve kadınlardan beklenen rollerin farklılığı nedeniyle erkekler kendilerini daha az açmakta ve duygularını daha az belli etmektedirler (Kökdemir, 1995).

Özetle kendini açma yaşa, cinsiyete, açıldığı kişiye, açılma konularına, açılmada karşılıklılığa, açılma şekline, içinde bulunulan kültüre göre farklılaşan kompleks bir olgudur. Ancak gerek psikolojik sağlık, gerek yeni çevrelerdeki sosyal farklılıklar ile etkili baş etmede, gerekse kişiler arası ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde zaruridir. Özellikle ergenlik döneminin bir çok değişimini ve karmaşasını çözümlenmek ve anlamlandırmak için ergenlerin çok fazla ihtiyaç duyduğu bir iletişim becerisidir.

Kimlik oluşumu ilk ergenliğin hızlı biyolojik değişimlerinin geçtiği, bilişsel gelişimde soyut işlemler döneminin başladığı ve akranlara uyma konusundaki yoğun isteklerin yatıştığı son ergenliğin bir görevidir. Ergenlikteki bilişsel değişiklikler, kimlik konularının araştırılması için ergenlere zemin hazırlar (Çok, 1994). Ergenliğin bu zorlu yaşantılarının farklı sonuçları vardır. Ergenlikteki hızlı bedensel değişim nedeniyle egoya gelen fazla bilgilerin birbiri ile uyum içinde olmamasından kaynaklanan kimlik krizi, kimlik duygusunun kazanılmasıyla sonuçlanabilir. Kimlik duygusu, “ben kimim?” sorusudur. Kimlik duygusu her psiko-sosyal evrede belirli bir biçimde bulunur (Köker, 1997).

Marcia, kimlik duygusunun ölçülebileceğini öne sürmüş, bağlanma ve bunalım ölçütlerine göre kimlik statülerini ortaya koymuştur. Marcia, dört ayrı kimlik statüsü tanımlamıştır: Kimlik karmaşası (identity diffusion) statüsündeki kişiler kriz yaşamadıkları, herhangi bir bağlanmaları olmadığı gibi bundan hiçbir kaygı da duymazlar. Bağımlı kimlik (identity foreclosure) statüsünde olanlar hiçbir zaman kaygı yaşamaz, otoritenin düşüncelerini benimserler. Kararsız kimlik (moratorium) statüsünde halihazırda bir bunalım dönemi yaşanır. Başarılı kimlik (identity achievement) statüsü yoğun bir sorgulama döneminden sonra yaşam alanlarında kalıcı bağlanmalar yapılmış olmasını ifade etmektedir (Akt. Eryüksel. 1987).

Fizyolojik olarak değişen, toplum tarafından eskisinden farklı yerlere konulan, kendine ilişkin bir çok soruyu cevaplamaya, değişimleri anlamaya, kendini tanımaya çalışan ergenin tüm bunları tek başına yaşaması ve çözümlenmesi, anlamlandırması düşünülemez. Ergen yaşadıklarını, hissettiklerini, korkularını, kaygılarını, umutlarını, planlarını vb. ebeveynlerine, yaşlılarına, öğretmenlerine veya uzmanlara açıklamak, paylaşmak, sorunlarına çözüm aramak ihtiyacı içerisindedir. Ülkemizdeki gerek eğitime ilişkin, gerek ailevi, gerekse toplumsal koşulların kendini açmaya ne kadar izin verdiğini, ergenlerin bu ihtiyaçlarını ne kadar giderebildiklerini belir-

lemek, eğer ergenler bu ihtiyaçlarını gidermekte zorluk çekiyorlarsa nedenlerini saptamaya çalışmak ve çözüm için gerekenleri yapmak ergenin sağlıklı kimlik gelişimi ve yetişkin olma çabaları için önemli ve gerekli bir çalışma olacaktır.

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin kendini açma davranışlarının cinsiyet ve kimlik gelişim düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara cevap aranacaktır: Kız ve erkek lise öğrencilerinin kendini açma düzeyleri, kendilerini açtıkları kişiler ve kendilerini açtıkları konular arasında anlamlı bir fark var mıdır? Farklı kimlik statülerindeki lise öğrencilerinin kendini açma düzeyleri, kendilerini açtıkları kişiler ve kendilerini açtıkları konular arasında anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırma, 1999-2000 öğretim yılında Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesindeki Sedat Karan Anadolu Lisesi ve Mustafakemalpaşa Lisesinde öğrenim gören bir grup öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

1. Kendini Açma Envanteri (KAE): Selçuk (1987) tarafından Jourard'ın SDQ ve Flanders'ın 'Inventory Of Self-Disclosure' ölçeğinden şekil ve içerik yönünden yararlanılarak geliştirilmiştir. 6 konuda ve 6 bireye açılma üzere 12 alt ve bir toplam puan elde edilir. Her bir madde 0,1 ve ya 2 olarak puanlanır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .84, geçerlilik katsayısı .68'dir.

2. Benlik Kimliği Objektif Ölçüm Skalası- Geliştirilmiş Formu (EOM-EIS): Grotevant ve Adams (1984) tarafından geliştirilen, Eryüksel (1987) tarafından Türkçe'ye çevrilip, geçerlik, güvenirlik çalışmaları yapılan EOM-EIS, başarılı, bağımlı, kararsızlık ve kargaşalı olmak üzere dört ayrı kimlik statüsüyle ilgili 64 maddeyi içermektedir. Denekler her maddeye tepkilerini, ağırlığı 6 puan olan 'kesinlikle katılıyorum' dan, ağırlığı 1 puan olan 'kesinlikle katılmıyorum'a doğru sıralanan likert tipi bir ölçek üzerinde belirtmektedir. Ölçeğin iki yarım test güvenirlik katsayısı .86, iç tutarlılık katsayısı .73'dür.

Verilerin Analizi

Kendini açma davranışının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi, statülere göre farklılaşp farklı-

laşmadığının belirlemek amacıyla da Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Varyans Analizi sonunda elde edilen F değerinin anlamlı bulunduğu durumlarda bu etkinin hangi ortalamalar arasındaki farktan kaynaklandığını bulmak amacıyla grupların ikili olarak karşılaştırılmasına dayanan t-testi uygulanmıştır. Ortalamalar arası farklarda ,05 düzeyinde anlamlılık aranmıştır.

BULGULAR

1- Kız ve Erkek Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Düzeylerinin, Kendilerini Açtıkları Bireylerin, Kendilerini Açtıkları Konuların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kız ve erkek lise öğrencilerinin toplam kendini açma puanlarına ilişkin ortalama, standart sapma ve t-değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kız ve Erkek Lise Öğrencilerinin Toplam Kendini Açma Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t-Değerleri

Toplam KA Puanı / Cinsiyet	n	X	SS	t-değeri
Kız	103	371,29	82,27	2,14*
Erkek	102	245,21	92,11	

* P < .05

Tablo 1’de görüldüğü gibi t-testi sonucunda elde edilen değer anlamlıdır. Buna göre kız lise öğrencilerinin toplam kendini açma puan ortalaması, erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

2- Kız ve Erkek Lise Öğrencilerin Kendilerini Açtıkları Bireylerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kız ve erkek lise öğrencilerinin bireylere açılma puanlarına ilişkin ortalama, standart sapma ve t-değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi kız ve erkek lise öğrencilerinin babaya, karşı cins yakın arkadaşına ve öğretmene açılma puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Anneye, aynı cins yakın arkadaşına, psikolojik danışmana açılma puanları arasında kızlar lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 2. Kız ve Erkek Lise Öğrencilerinin Bireylere Açılma Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t-değerleri

Cinsiyet Bireylere Kendini Açılma Puanı	ERKEKLER		KIZLAR		T değeri
	X	SS	X	SS	
Anneye KA puanı	62.81	20.11	74.51	19	4.29*
Babaya KA puanı	59.15	22.30	56.72	24.54	-.74
ACYA KA puanı	77.24	14.51	81.99	12.16	2.54*
KCYA KA puanı	61.04	20.05	64.14	21.7	1.05
Öğretmene KA puanı	39.29	19.92	38.84	18.44	-1.17
Psk. Dan. KA puanı	45.68	29.25	55.11	27.59	2.83*

* p < .05

3- Kız ve Erkek Lise Öğrencilerinin Kendilerini Açtıkları Konuların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kız ve erkek lise öğrencilerinin açılma konu puanlarına ilişkin ortalama, standart sapma ve t-değerleri Tablo-3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kız ve Erkek Lise Öğrencilerinin Açılma Konu Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t-değerleri

Cinsiyet Açılma Konu Puanı	ERKEKLER		KIZLAR		t değeri
	X	SS	X	SS	
Düş. ve Gör.KA puanı	66.19	15.83	70.11	16.72	1.73
Okul KA puanı	66.53	17.06	69.17	17.23	1.52
Aile KA puanı	50.09	18.05	55.95	18.50	2.29*
Cinsellik KA puanı	46.48	18.20	49.95	15.97	1.45
Kişilik Özel. KA puanı	47.24	20.99	52.56	18.96	1.91
Zevk ve İlg. KA puanı	69.67	21.03	75.53	15.70	1.35

* p < .05

Tablo 3’de görüldüğü gibi kız ve erkek lise öğrencilerinin düşünce ve görüşler, okul, cinsellik, kişilik özellikleri ve zevk ve ilgiler konularında açılma puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Aile konusunda açılma puan ortalamaları arasında kızlar lehine anlamlı fark bulunmuştur.

4. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerine Göre Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kararsız, bağımlı, başarılı ve kargaşalı kimlik statülerine göre lise öğrencilerinin toplam kendini açma puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4’de gösterilmiştir .

Tablo 4. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerine Göre Lise Öğrencilerinin Toplam Kendini Açma Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F
Gruplar	3	105686,67	35228,89	3,93*
Hata	137	1225761,63	8947,16	
Toplam	139	1331448,3		

* P < .05

Tablo 4’de görüldüğü gibi varyans analizi sonucunda elde edilen F değeri anlamlıdır. Farkın kaynağını bulmak için yapılan t-testi sonuçlarına göre başarılı kimlik statüsündeki öğrencilerin toplam kendini açma puan ortalaması kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

5. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerine Göre Lise Öğrencilerinin Kendilerini Açtıkları Bireylerin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kararsız, bağımlı, başarılı ve kargaşalı kimlik statülerindeki lise öğrencilerinin anneye açılma puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerindeki Lise Öğrencilerinin Anneye Açılma Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F
Gruplar	3	1043	347	,83
Hata	137	57140	417	
Toplam	139	58183		

Tablo 5’de görüldüğü gibi varyans analizi sonucunda elde edilen F değeri anlamlı değildir.

6. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerine Göre Lise Öğrencilerinin Kendilerini Açtıkları Konuların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Kararsız, bağımlı, başarılı ve kargaşalı kimlik statülerindeki lise öğrencilerinin karşı cins yakın arkadaşına açılma puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir .

Tablo 6. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerindeki Lise Öğrencilerinin Karşı Cins Yakın Arkadaşına Açılma Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F
Gruplar	3	6941,3	2313,76	10,04*
Hata	137	19753	144,18	
Toplam	139	26694,3		

* P < .05

Tablo 6’da görüldüğü gibi varyans analizi sonucunda elde edilen F değeri anlamlıdır. Tablo 7’de gösterildiği gibi t-testi sonuçlarına göre kararsız kimlik statüsündeki lise öğrencilerinin karşı cins yakın arkadaşına açılma puan ortalaması kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden yüksektir. Başarılı kimlik statüsündeki lise öğrencilerinin karşı cins yakın arkadaşına açılma puan ortalaması kararsız, bağımlı ve kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 7. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerine Göre Lise Öğrencilerinin Karşı Cins Yakın Arkadaşına Açılma Puanlarına İlişkin t-testi Sonuçları

X	SS	n	Kimlik Statüleri	Kararsız Kimlik	Bağımlı Kimlik	Başarılı Kimlik	Kargaşalı Kimlik
66,70	16,71	53	Kararsız				*
60,40	19,09	20	Bağımlı				
75,24	14,60	37	Başarılı	*	*		*
55,90	18,80	31	Kargaşalı				

* t-testi sonuçlarına göre aralarındaki fark en az .05 düzeyinde anlamlı olan gruplar

Kararsız, bağımlı, başarılı ve kargaşalı kimlik statülerindeki lise öğrencilerinin cinsellik konusunda kendini açma puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir .

Tablo 8. Kararsız, Bağımlı, Başarılı ve Kargaşalı Kimlik Statülerindeki Lise Öğrencilerinin Cinsellik Konusunda Açılma Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F
Gruplar	3	4011,35	1337	3,82*
Hata	137	47903,65	349,66	
Toplam	139	51915		

* P < .05

Tablo 8’de görüldüğü gibi varyans analizi sonucunda elde edilen F değeri anlamlıdır. Farkın kaynağını bulmak için yapılan t-testi sonuçlarına göre başarılı kimlik statüsündeki lise öğrencilerinin cinsellik konusunda kendini açma puan ortalaması kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksektir.

TARTIŞMA ve YORUM

Kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla kendilerini açmaktadırlar. Bu sonuç pek çok toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da erkeklerin duygularını belli etmemesi teşvik edilirken hatta aksi durumlara olumsuz tepki verilirken, kızların duygusal ve kırılğan olmalarının kabul görmesinin bir sonucu olabilir.

Genel olarak öğrenciler aynı cins yakın arkadaşına ve anneye kendilerini açmaktadırlar. Karşı cinse yönelme sağlıklı bir gelişimsel ölçüt olarak kabul edilse de toplumumuzda aileler ve bir takım kurumlar aracılığıyla ergene baskı ve kısıtlamalar yapılmaktadır (Durmazkul, 1996). Bu nedenle öğrencilerin aynı cins yakın arkadaşlıklara yöneldikleri görülmektedir. Ergenlik özellikleri ve nüfusumuzun büyük bir kısmının genç olduğu düşünüldüğünde potansiyel emsal ilişkilerinin de çok olması beklenmektedir. Ataerkil bir aile yapısına sahip Türk toplumunda da baba otoriteyi simgeler. Anne ile çocuk daha yakın ilişki içindedirler. Bu nedenle de öğrenciler kendilerini annelerine daha fazla açmaktadırlar. Anneye ve babaya açılmada kimlik statüleri arasında da farka rastlanmamıştır. Tüm kimlik statüleri

anneyi rahat açılacak birey, babayı daha az iletişim içinde bulunan birey olarak gördükleri ve Türk aile yapısının tüm kimlik statülerince aynı algılandığı söylenebilir. Yoğun müfredat programı, öğretmenlik mesleğinin gerek ülkemizdeki eğitsel koşullar gerekse mesleğin kendine özgü güçlüklerinden dolayı en fazla tükenmişliğin yaşandığı mesleklerden biri olması gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin öğretmenleriyle etkili iletişim kuramadıkları ve en az öğretmenlerine açıldıkları düşünülmektedir. Bu bulgular Aşık (1992), Çakır (1994) ve Selçuk (1987)'un çalışmalarının bulgularıyla da paralellik göstermektedir. Başarılı kimlik statüsündeki öğrenciler karşı cins yakın arkadaşına açılmada diğer kimlik statülerindeki öğrencilerden daha fazla açılmaktadırlar. İnsanları ve olayları toplumun değer yargılarına göre değil, kendi değer yargılarına göre değerlendirebilme özelliğine sahip olan başarılı kimlik statüsündeki öğrenciler, toplumun karşı cins yakın arkadaşlıklara bakış açıları ne olursa olsun karşı cins arkadaşlarına rahatlıkla açılıyor olabilirler.

Öğrenciler en fazla zevk ve ilgiler, düşünce ve görüşler konularında kendilerini açmaktadırlar. Ergenlik döneminde öğrenme isteğinde artış görülür, ilgi duyulan konular zenginleşir (Kulaksızoğlu, 1999), entelektüel, ideolojik ve mistik konular yoğun ilgi duyar. En az cinsellik konusunda kendilerini açmaktadır ergenler. Başarılı kimlik statüsündeki öğrencilerin cinsellik konusunda kendini açmaları her ne kadar kargaşalı kimlik statüsündeki öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksekse de bağımlı ve kararsız kimlik statüsündeki öğrencilerle aralarında anlamlı bir fark yoktur. Bu sonuç başarılı kimlik statüsündeki öğrencilerin de cinselliği tabu olarak gördüklerini, bu konuda rahatlıkla konuşamadıklarını ya da konuşma ortamı bulamadıklarını göstermektedir. Türk toplum yapısının muhafazakar özelliği gözönüne alındığında bu sonucun şaşırtıcı olmadığı söylenebilir

SONUÇ

Sonuç olarak görülmektedir ki erkek öğrenciler kendilerini kız öğrencilerden daha az açmaktadırlar. Öğrencilerin özellikle öğretmene, psikolojik danışma uzmanına, babaya açılmada ve cinsellik konularını konuşmakta zorlandıkları görülmektedir. Öğrencilere cinsel eğitimin daha yaygın bir şekilde verilmesiyle cinselliğin tabu olmaktan çıkması ve bu konuda daha rahat açılmaları sağlanabilir. Ayrıca öğretmenlere daha fazla açılmayı sağlamak amacıyla öğretmen ve öğretmen adayları iletişim becerileri konusunda bilgilendirilmelidir. Okullardaki psikolojik danışma uzmanları, öğrencilere yönelik olarak alanlarını ve görevlerini tanıtıcı çalışmalar yaparak öğrencileri bu konuda bilgilendirebilir ve öğrencilerin psikolojik danışma uzmanından profesyonel yardım almaları sağlanabilir. Ebeveynlere ergenlik dönemi özellikleri ve ergenin ihtiyaçları hakkında bilgi verilmeli; böylelikle

ailelerin çocuklarıyla daha etkili iletişim kurmaları ve ergenlerin kendilerini ailelerine daha rahat açmaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

1. AŞIK, E. (1992): Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Bazı Etmenler, Yüksek Lisans Tezi. HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
2. CÜCELOĞLU, D. (1994): **Yeniden İnsan İnsana**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
3. ÇAKIR, M A. (1994): Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi.OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
4. ÇOK, F. (1994): Gelişim Psikolojisi; Ergenlik ve Yetişkinlik. **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 27/2.
5. DURMAZKUL, A. (1996): “Ergenlikte Karşı Cinsle İletişimin Önemi” **Türk Psikoloji Bülteni**, 2/4.
6. ERYÜKSEL, G. (1997): Ergenlerde Kimlik Statülerinin İncelenmesine Yönelik Kesitsel Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi. HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
7. KÖKDEMİR, D. (1995): Who Discloses What to Whom and Where? Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
8. KÖKER, S. (1997): Kimlik Duygularının Kazanılması Açısından Ergenlerin, Genç Yetişkinlerin ve Yetişkinlerin Karşılaştırılması, Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
9. KULAKSIZOĞLU, A. (1999): **Ergenlik Psikolojisi**, Remzi Kitabevi, Ankara.
10. NOLLER, P. ve BAGI, S. (1985): ‘Parent-Adolescent Communication’ *Journal of Adolescence*. 8, pg.125-144.
11. SELÇUK, Z. (1989): Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları, Doktora Tezi, HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
12. ----- (1992): **İnsan İlişkilerinde Kendini Açma**, Vadi Yayıncılık, Ankara.